

Development of The Mural Painting Pattern for The Chapel of Wat Suthat Thepwararam Ratchaworawihan to Contemporary Thai Paintings

Jirawat Kannok

Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

Research Article

Abstract

Corresponding E-mail

Jirawat.ka@ssru.ac.th

Article Info

Received 21 June 2024

Revised 27 September 2024

Accepted 31 October 2024

Keywords

Mural painting,
Contemporary Thai Painting,
Creative techniques,
Aesthetics of beauty

The development of the mural pattern of the chapel of Suthat Thepwararam Ratchaworawihan temple contemporary Thai paintings with the objectives 1) To develop the mural pattern of the Suthat Thepwararam Ratchaworawihan temple. To be connected with creative techniques methods of contemporary Thai painting by arranging the elements in the form of independent structures. 2) To bring the style of the mural painting pattern of Wat Suthat Thepwararam Ratchaworamahawihan temple. It becomes a medium of expression of emotions and imagination that arises from the control and coincidence of techniques in painting. 3) To disseminate the work internationally and inspire the audience to appreciate beauty and have a deep understanding of the aesthetics of beauty and the importance of Thai murals.

There are three types of creative work: 1) Study, survey, collect data, and analyze creative works. 2) Experiment and create sketches, textures, and compositions to find out the actual image to be created. 3) Evaluate the painting work, summarize the results and present the work. The results of the research show that the development of murals of Suthat Thepwararam Ratchaworawihan temple into contemporary Thai paintings by developing and unraveling traditional Thai painting.

การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ไปสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย

จิรวัดน์ การนอก

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารไปสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ให้มีความเชื่อมโยงกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ด้านจิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยการจัดวางองค์ประกอบมีลักษณะเป็นโครงสร้างอิสระ 2) เพื่อนำเอารูปแบบลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร มาเป็นสื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงจินตนาการที่เกิดขึ้นจากการควบคุมและความบังเอิญของเทคนิคในทางจิตรกรรม 3) เพื่อเผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติและสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้พบเห็น ที่ได้เห็นคุณค่าความงามความเข้าใจในสุนทรียะแห่งความงามอย่างลึกซึ้ง และความสำคัญของภาพจิตรกรรมฝาผนังไทย

โดยวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์มี 3 ลักษณะ 1) การศึกษาสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ 2) การทดลองและทำการสร้างภาพร่าง พื้นผิว และการจัดวางองค์ประกอบเพื่อหาแนวทางของภาพจริงที่จะสร้างสรรค์ 3) ประเมินผลงานด้านจิตรกรรมสรุปผลและนำเสนอผลงานผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารไปสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยโดยการพัฒนาและคลี่คลายจากลวดลายจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิมผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์สู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยเฉพาะตน

คำสำคัญ: ลวดลายจิตรกรรมฝาผนัง, จิตรกรรมไทยร่วมสมัย, เทคนิควิธีการสร้างสรรค์, สุนทรียะแห่งความงาม

บทนำ

วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นอารามชั้นเอกชนิดราชวรมหาวิหาร ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร หน้าวัดอยู่ติดถนนอนุสาวรีย์ ทิศตะวันออกเป็นกำแพงเขตยาวไปตามถนนอนุสาวรีย์ ตั้งแต่ถนนบำรุงเมืองจนสุดตึกแถวของพระคลังข้างที่ ทิศใต้ติดตึกแถว พระคลังข้างที่ ยาวไปตามถนนสระสงฆ์ ทิศตะวันตกมีกำแพงเป็นเขตยาวไปตามถนนตีทอง ทิศเหนือมีกำแพง เป็นเขตติดกับถนนบำรุงเมือง เสาชิงช้า วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารแบ่งเป็น 2 เขต มีกำแพงกั้นกลาง ด้านเหนือเรียกว่าเขตพุทธาวาส ด้านใต้เรียกว่าเขตสังฆาวาส ปัจจุบันมีเนื้อที่ 25 ไร่ 2 งาน **พระครูวิจิตรการโกศล** (Phrakru Wichitkarn Koson, 1973) จิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร เป็นงานฝีมือช่างหลวงในสมัยรัชกาลที่ 3 เอกลักษณะของจิตรกรรมแห่งนี้และงานจิตรกรรมในสมัยนี้คือ มีการเขียนภาพที่แสดงรายละเอียดมากจนแน่น **น. ณ ปากน้ำ** (Na Paknam, 2017) มีการเขียนภาพประกอบที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องอาทิ กลุ่มภาพชาวตะวันตกที่ไม่มีส่วนในเรื่องประวัติพระปัจเจกพุทธเจ้า **สันติ เล็กสุขุม** (Leksukhum, 2005) แต่เป็นเพียงภาพประกอบเหตุการณ์ที่ช่างเขียนประดับฉาก มีการเขียนภาพที่ได้รับแนวคิดตะวันตกมากขึ้นอาทิ การแสดงท่าทีอริยาบถของชาวตะวันตกในภาพ ซึ่งคงเป็นเครื่องแสดงความทันสมัยของช่างเขียน **สมศักดิ์ แดงพันธ์ และ วีระชัย วีระสุขสวัสดิ์** (Tangphan & Weerasuksawat, 1990) จิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทย

วารสารจะระบุชื่อผู้แต่งในการอ้างอิงครั้งแรก (เฉพาะภาษาไทย)*

หรือเป็นที่พอใจของเจ้านายหรือพระสงฆ์ที่กำกับดูแลงาน การเขียนภาพรายละเอียดแสดงความสมจริง และความหลากหลายของสีที่ช่างเขียนเลือกใช้ ช่างเขียนยังคำนึงถึงความแตกต่างอย่างอื่น เช่น จีวรของเหล่าปัจเจกพุทธเจ้าที่ระบายสีเข้มบ้างอ่อนบ้าง **สันติ เล็กสุขุม** (Leksukhum, 1992) ซึ่งลักษณะดังกล่าวปรากฏเสมอในงานจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัชกาลที่ 3 จุดเด่นประการหนึ่งคือ การเขียนเรื่องพระปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งนับว่าเป็นแห่งแรกและแห่งสุดท้าย เพราะเมื่อล่วงเข้าสู่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา (Na Paknam, 1999) ความงามในศิลปะไทย ความนิยมในการเขียนภาพพุทธประวัติและทศชาติชาดก ก็ค่อย ๆ เลือนหายไป โดยไปนิยมเขียนเรื่องปรีดาธรรม เรื่องบันทึกแหล่งพุทธสถานสำคัญเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีแทน (Na Paknam, 1996)

การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารไปสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ให้มีความเชื่อมโยงกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ด้านจิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยการจัดวางองค์ประกอบมีลักษณะเป็นโครงสร้างอิสระ เพื่อนำเอารูปแบบลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร มาเป็นสื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงจินตนาการที่เกิดขึ้นจากการควบคุมและความบังเอิญของเทคนิคในทางจิตรกรรม และเพื่อเผยแพร่ผลงานในระดับนานาชาติและสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้พบเห็น ที่ได้เห็นคุณค่าความงามความเข้าใจในสุนทรียะแห่งความงามอย่างลึกซึ้ง และความสำคัญของภาพจิตรกรรมฝาผนังไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร ให้มีความเชื่อมโยงกับเทคนิควิธีการสร้างสรรค์ด้านจิตรกรรมไทยร่วมสมัย
2. เพื่อนำเอารูปแบบลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร มาเป็นสื่อแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงจินตนาการที่เกิดขึ้นจากการควบคุมและความบังเอิญของเทคนิคในทางจิตรกรรม
3. เพื่อเผยแพร่ผลงานและสร้างแรงบันดาลใจต่อผู้พบเห็น ที่ได้เห็นคุณค่าความงามความเข้าใจในสุนทรียะแห่งความงามอย่างลึกซึ้ง และความสำคัญของภาพจิตรกรรมฝาผนังไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียด คือ ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การศึกษา สืบค้นเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์
 - 1.1 การสร้างภาพร่างลายเส้นนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมแล้วร่างแนวคิดจัดเป็นองค์ประกอบของภาพสัตว์ในวรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์ ด้วยลวดลายเพื่อกำหนดรูปทรง และพื้นที่ว่างภายในงานแต่ละภาพจะมีการจัดองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกัน

ภาพที่ 1 ภาพร่างลายเส้นจากการกำหนดรูปทรง และจัดเป็นองค์ประกอบของภาพสัตว์ในวรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์

1.2 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาจากหนังสือ บทความ วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรมฝาผนัง ศึกษารูปแบบ เทคนิค วิธีการในทางจิตรกรรม

1.3 ลงพื้นที่เพื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านรูปแบบ ลักษณะต่างๆ ที่รวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลทำการสร้างภาพร่าง พื้นผิว และการจัดวางองค์ประกอบ เพื่อหาแนวทางของภาพจริงที่จะสร้างสรรค์

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการสร้างเทคนิคและการเก็บรายละเอียด

2. การทดลองและทำการสร้างภาพร่าง พื้นผิว และการจัดวางองค์ประกอบ เพื่อหาแนวทางของภาพจริงที่จะสร้างสรรค์

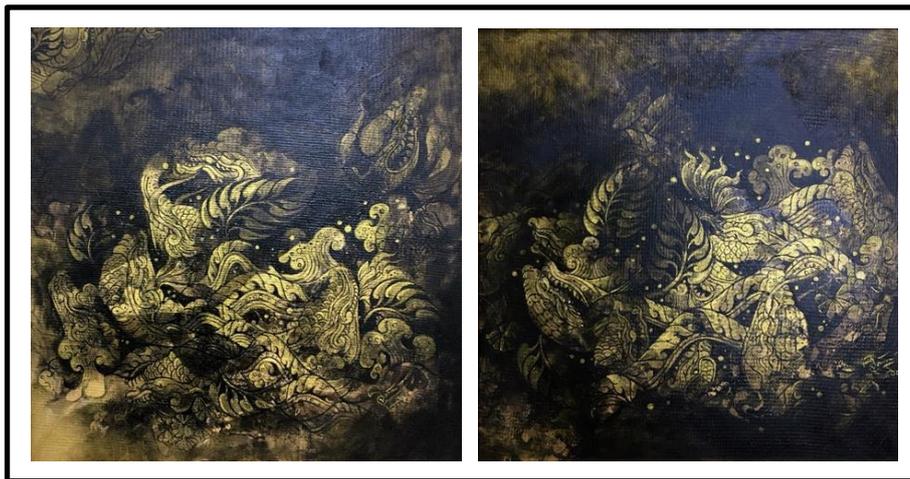
2.1 ทดลองเทคนิคใช้ในทางจิตรกรรม

- 2.2 นำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์
- 2.3 ร่างแบบและพัฒนาต้นแบบให้ได้แบบที่สมบูรณ์
- 2.4 นำภาพร่างมาขยายผลงานพร้อมกับแก้ไขปัญหาโครงสร้างองค์ประกอบ หรือรายละเอียด

เพิ่มเติม

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสร้างเทคนิคและการเก็บรายละเอียด

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียด

3. ประเมินผลงานด้านจิตรกรรม สรุปลงและนำเสนอผลงาน

3.1 กระบวนการวิเคราะห์ทัศนธาตุ ผลงานทางด้านจิตรกรรม การพัฒนาสร้างสรรค์และวิเคราะห์ผลงานในขั้นที่ 1-2 ดังนี้

การสร้างสรรคผลงานในขั้นที่ 1 เป็นการทดลองศึกษาค้นคว้า เทคนิค ของการสร้างพื้นผิว เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และชำนาญในการควบคุม โดยการสร้างสรรค์ทางด้านเทคนิควิธีการนำเสนอจะต้องให้สอดคล้องกับรูปแบบ เนื้อหา แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำมาปรับหรือพัฒนาต่อยอดผลงานต่อไป

3.2 การนำเสนอผลงาน ได้รับการคัดเลือกร่วมแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 62 (ตามรูปที่ 5)

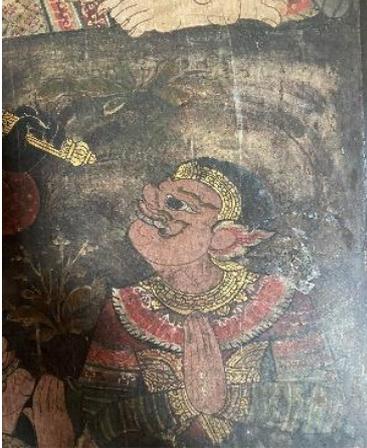

ภาพที่ 5 ชื่อผลงานห่วงพลังงานในสนามอารมณ์ 1 เทคนิคสีอะคริลิกบนผ้าใบ ขนาด 220X170 เซนติเมตร ร่วมแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 62

การเปรียบเทียบลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร กับการผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์สู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย และการวิเคราะห์ผลงาน ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ศิลป์ พีระศรี (Bhirasri, 1959)

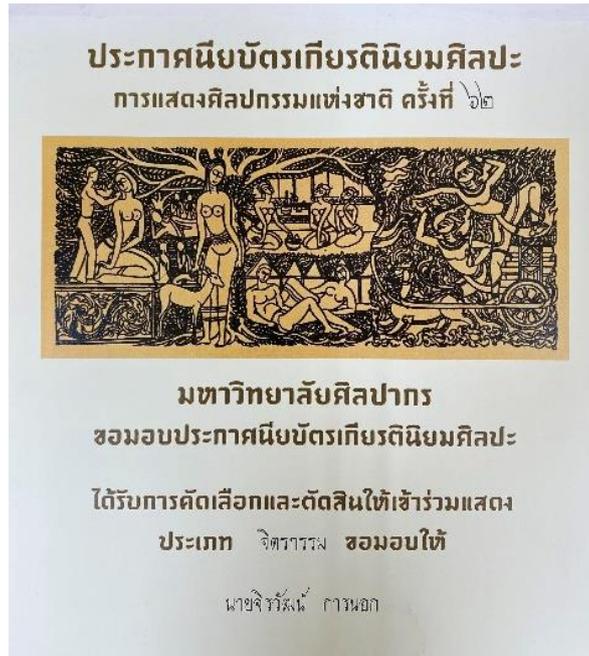
ลวดลายที่	ลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	การผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์สู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย	การวิเคราะห์ผลงาน
1. ใบไม้	 <p>ที่มา: วิยะดา ทองมิตร (Thongmit, 1979)</p>		<p>ภาพใบไม้ในจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิม ไปสู่แนวทางการพัฒนาลวดลายของรูปร่างรูปทรงใหม่ที่แตกต่างไปจากธรรมชาติ ผสมผสานการสอดแทรกเทคนิคที่ทำให้เกิดพื้นผิว (Texture) ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางในการผูกลาย</p>

ลวดลายที่	ลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	การผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์สู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย	การวิเคราะห์ผลงาน
2. คลื่นน้ำ	 <p>ที่มา: กิรติ บุญเจือ (Bunjua, 1979)</p>		<p>ภาพคลื่นน้ำในจิตรกรรมไทย ประเพณีดั้งเดิมไปสู่แนวทางการพัฒนาลวดลายของเทคนิคน้ำและสีเปรย์บนผ้าใบ ซึ่งเทคนิคนี้เกิดจากการควบคุมเทคนิคของผู้วิจัย ส่งผลให้เกิดพื้นผิวใหม่ในการสร้างสรรค์ แสดงให้เห็นถึงพลังความเคลื่อนไหวของเทคนิค และสอดแทรกเรื่องราวต่างๆไว้ในรูปทรง</p>
3.ยักษ์	 <p>ที่มา: จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ (Phayaranont, 1994)</p>		<p>ภาพยักษ์ในจิตรกรรมไทย ประเพณีดั้งเดิมไปสู่แนวทางการพัฒนาลวดลายที่เกิดจากพื้นผิวใหม่ ซึ่งเป็นตัวกำหนดรูปร่าง-รูปทรง ทำให้เกิดรูปทรงอิสระ ผนวกกับจินตนาการของผู้วิจัย ในรูปแบบเฉพาะตน</p>

ลวดลายที่	ลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร	การผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์สู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย	การวิเคราะห์ผลงาน
4. ปลาอานนท์	 <p>ที่มา: เสมอชัย พูลสุวรรณ (Poolsuwan, 1996)</p>		<p>ภาพปลาอานนท์ในรูปแบบจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิมไปสู่แนวทางการพัฒนาลวดลายที่เกิดจากพื้นผิวใหม่จะแตกต่างจากการเขียนลวดลายอื่นในเรื่องของรูปทรงที่ไม่ตายตัว สามารถพลิกแพลงรูปร่างรูปทรงของพื้นผิวได้ตลอดและผนวกกับจินตนาการของผู้วิจัยในรูปแบบเฉพาะตน</p>

ผลการวิจัย

การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารไปสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยการพัฒนาและคลี่คลายจากลวดลายจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิมผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์ ไปสู่แนวทางการพัฒนาลวดลายที่เกิดจากการทดลองเทคนิคในการสร้างพื้นผิวใหม่ ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของรูปร่าง-รูปทรง นำไปถึงการผูกกลาย ทำให้เกิดรูปทรงอิสระผนวกกับจินตนาการของผู้วิจัยในรูปแบบเฉพาะตน

ภาพที่ 6 ประกาศนียบัตรเกียรตินิยมศิลปะร่วมแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 62

สรุปและอภิปรายผล

การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยการพัฒนาและคลี่คลายจากลวดลายจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิมผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์ ไปสู่แนวทางการพัฒนาลวดลายที่เกิดจากการทดลองเทคนิคในการสร้างพื้นผิวใหม่ ซึ่งเป็นตัวกำหนดทิศทางของรูปร่าง-รูปทรง นำไปถึงการผูกกลายทำให้เกิดรูปทรงอิสระผนวกกับจินตนาการของผู้วิจัย

ผลงานสร้างสรรค์ชิ้นนี้เป็นสิ่งที่แสดงออกถึงการค้นหาข้อสรุปความชัดเจนในตนเอง รวมถึงความชัดเจนในรูปแบบเฉพาะตน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนผ่านกระบวนการโดยมีจุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการค้นหารูปแบบ และวิเคราะห์ผลงาน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้ผลตามเป้าหมาย ได้รู้จักประมวลความคิด รู้จักการทดลองสร้างสรรค์ จนสามารถถ่ายทอดกระบวนการทางความคิด อารมณ์ความรู้สึกที่ต้องนำเสนอ และพัฒนาในผลงานสร้างสรรค์ในครั้งต่อไป

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหารไปสู่ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยโดยการพัฒนาและคลี่คลายจากลวดลายจิตรกรรมไทยประเพณีดั้งเดิมผสมผสานสอดแทรกสัตว์วรรณคดีและสัตว์ในป่าหิมพานต์สู่รูปแบบผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยเฉพาะตนมีความงาม ในด้านการใช้สี เส้น รูปร่างรูปทรงที่อ่อนโยนละมุนละไมส่วนใหญ่จะใช้เส้นโค้งเป็นหลักจึงแลดูประสานสัมพันธ์ ทั้งรูปทรง และเส้นโครงสร้าง สีของจิตรกรรมไทยมีความประสานสัมพันธ์และมีความสดใสดูตามจินตนาการ นอกจากนี้ภาพจิตรกรรมฝาผนังยังนิยมให้มีการจัดช่วงจังหวะแบบซ้ำๆ และแสดงความต่อเนื่องกัน ผดุง ศิริรัตน์ (Sirirat, 1997) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด เนื้อหา เทคนิควิธีการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาจาก สถานที่จริง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงานโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้า และพัฒนารูปแบบการ สร้างสรรค์งานจิตรกรรมฝาผนังให้มีเรื่องราว และสร้างสรรค์เทคนิคที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน การพัฒนาลวดลายจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม

รามราชวรมหาวิหาร ที่มีลักษณะเด่นที่การใช้เส้นสี รูปร่างรูปทรง และพื้นผิว มีช่วงจังหวะของเส้นประสานสัมพันธ์กับเทคนิค โดยมุ่งเน้นเรื่องราวเกี่ยวกับ สัตว์ในวรรณคดี และสัตว์ในป่าหิมพานต์ที่สอดแทรกกรรมวิธีให้เข้ากับสมัยนิยม มาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย เพื่อสร้างอัตลักษณ์และความงามบนผืนผ้าใบ รวมถึงความงามทางสุนทรียะ เป็นแบบอย่างให้กับผู้ที่สนใจและเห็นคุณค่าในงานศิลปะไทย จี. ศรีนิवासัน และ สุเชาว์พลอยชุม (Srinivasan & Ploychum, 2002)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาข้อมูลเรื่องราวเกี่ยวกับสัตว์วรรณคดี สัตว์ป่าหิมพานต์ และโครงสร้างลักษณะรูปร่างรูปทรงสัตว์ แล้วทำความเข้าใจ ทำให้เกิดความน่าสนใจ และสามารถถ่ายทอดความคิด จินตนาการ และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างสมบูรณ์
2. ควรศึกษารูปแบบ ลักษณะทางทัศนธาตุภายในองค์ประกอบศิลป์ รวมถึงเทคนิค และวิธีการในการสร้างสรรค์ ซึ่งอาจจะลดตัดทอนให้เชื่อมโยงสื่อถึงเรื่องราว แล้วนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาผลงานในรูปแบบจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ เป็นสิ่งใหม่ต่อไป
3. การสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิคสีเปรี้ยและน้ำ เป็นเรื่องที่ควบคุมได้ยากต้องทดลองเทคนิคเป็นจำนวนมาก เพราะไม่สามารถกำหนดรูปร่างได้ก่อนสร้างสรรค์ผลงานวิจัย
4. ควรศึกษารูปแบบผลงานศิลปะประเภทอื่นๆ ของศิลปิน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะในครั้งต่อไป

References

- Bhirasri, S. (1959). *The evolution of Thai mural painting, mural painting site, image index. Murals*. Bangkok: The Fine Arts Department.
- Bunjua, K. (1979). *Philosophy of Art*. Bangkok: Thai Watana Panich Press (In Thai).
- Leksukhum, S. (1992). *Traditional and international painting*. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University (In Thai).
- Leksukhum, S. (2005). *Thai painting during the reign of King Rama III: Changing ideas, The expression changed accordingly*. Bangkok: MuangBoran Press (In Thai).
- Na Paknam, N. (1996). *Wat Suthat Dhepwararam*. Bangkok: MuangBoran Press (In Thai).
- Na Paknam, N. (1999). *Beauty in Thai art*. Bangkok: Conmpactprint Limited (In Thai).
- Na Paknam, N. (2017). *Evolution of Thai patterns* (5th ed.). Bangkok: MuangBoran Press (In Thai).
- Phayaranont, J. (1994). Thai Painting Characteristics. In *Thai Studies for Teaching Civilization Subjects, Volume 2, Units 6-11*. Nonthaburi: Sukhothai Thammathirat Open University (In Thai).
- Phrakru Wichitkarn Koson. (1973). *History of Wat Suthat Thepwararam*. Bangkok: Sivaporn Limited Partnership (In Thai).
- Poolsuwan, S. (1996). *Symbols in Thai painting between the 19th and 24th Buddhist centuries*. Bangkok: Thammasat University Press (In Thai).
- Sirirat, P. (1997). *Mural paintings of the Rattanakosin period*. Bangkok: Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat Institute (In Thai).

- Srinivasan, J., & Ploychum, S. (2002). *Aesthetic: Problems and theories of beauty and art*. Bangkok: Kasetsart University (In Thai).
- Tangphan, S., & Weerasuksawat, W. (1990). *Mural paintings in Thailand, series 001, volume 2*. Bangkok: The Fine Arts Department (In Thai).
- Thongmit, W. (1979). *Khrua InKhong's Westernized School of Thai Painting*. Bangkok: Center for Promotion and Research of Thai Arts and Culture (In Thai).